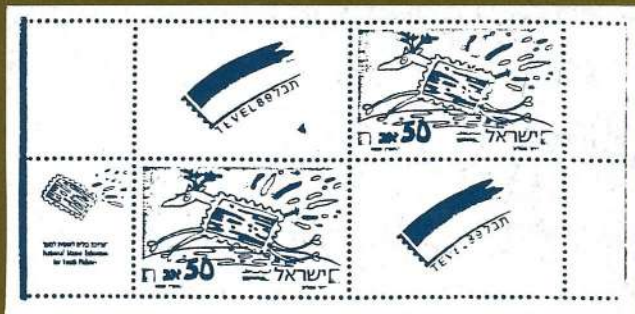

401/2265

התאחדות נוכחי ישראל
הספריה

בולי תערוכת הנוער "תבל 89" 15-21.10

ISRAELI PHILATELIC MONTHLY

בהתאחדות

טקס בולאי בכנסת

טקס מיוחד, במעמד יו"ר הכנסת דב שילנסקי, שר התיקשורת גד יעקובי ושגריר צרפת בישראל, אלן פיירה, נערך בבניין הכנסת בירושלים לרגל הופעת גיליון מזכרת בולאי לכבוד 200 שנה למהפכה הצרפתית.

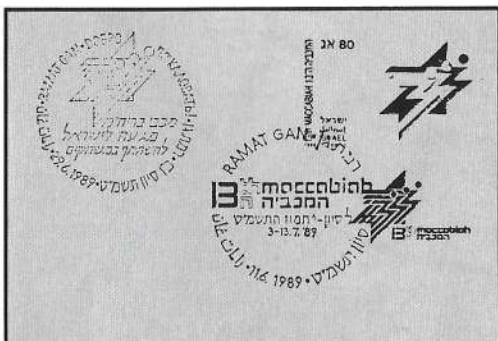
אחרי הרצאתו של ד"ר אלי בן-גל על ההיבט היהודי במהפכה, אמר שגריר צרפת אלן פיירה שהחוק המתייחס ליהודים בא שנתיים אחרי הצהרת זכויות האדם והאזרח והכיר במלוא זכויותיהם האזרחיות של היהודים. כגמול צודק לכך, הוסיף השגריר, היה זה דווקא רנה קאסין, היהודי הצרפתי, שהעניק לעקרונות האלה חשיבות מיוחדת בכך שהביא לאימוץ הצהרת זכויות האדם על-ידי האומות המאוחדות ב-1948.

יו"ר הכנסת, דב שילנסקי, ברך את ממשלת צרפת ביום חגה אך הביע צער על מקרה הנפת דגל אשף בחג המהפכה בפריס.

שר התיקשורת, גד יעקובי, אמר כי המהפכה איננה אירוע חד פעמי, אך גם לא אירוע מתמשך. עדיין יש יותר מדינות בלתי דימוקרטיות מאשר מדינות בהן יש לאזרחיהן זכויות מלאות ברוח המהפכה.

יעקובי הגיש אלבום בולים חדשים לשגריר צרפת והסביר (תוך הלצה) שהגיליון האחרון עם בולי ברווזים הנו תחליף לבולי יונים, שבממשלה זו לא ניתן להנפיק, אך ברווזים, אמר, יש לנו הרבה...

יצחק קאול, מנכ"ל רשות הדואר, סיפר על הרחבת הקשרים הבולאיים בעולם הגדול לרבות עם ברית המועצות שכאמור תופיע אצלנו בתערוכת בולים מיוחדת.

עונת הקיץ בעיצומה והשפעתו של הקיץ ניכרת גם על הפעילות במועדונים. במרבית המועדונים נצטמצמה הפעילות בחודשי יולי-אוגוסט לפעם אחת בשבוע בלבד.

גם הנהלת ההתאחדות היתה בפגרה, בעיקר בשל העדרם מן הארץ של כמה מחברי הוועד הפועל, בהיותם בתערוכת "פילקס פרנס" בצרפת.

בחודש ספטמבר תחזור הפעילות למתכונתה המקובלת.

בעמותת נתניה

בועד עמותת נתניה היתה חלוקת תפקידים כדלהלן: שלמה מזאה – יו"ר; אליעזר שטקל – מזכיר; אברהם ברונשטיין – גזבר; יוליוס ליאון – ספרן ויעקב גולדברג – מנהל המועדון.

חותמת רוסית לכבוד הרוסים

53 שנה נעדרה המשלחת הרוסית ממשחקי המכביה, אבל השנה זה התגשם. מנכ"ל רשות הדואר יצחק קאול קיבל את פני הספורטאים מברית המועצות, בחותמת-דואר שהונפקה במיוחד לרגל הגעתם לארץ ובמעטפת "היום הראשון" של בול המכביה.

יצויין כי מאז המכביה ה-2 בשנת 1936 נעדרה המשלחת הרוסית 53 שנה ממשחקי המכביה בארץ.

קאול ניצל הזדמנות זאת גם לקידום קשרי רשות הדואר עם ברית המועצות. באמצעות הספורטאים העביר מסר אישי למנכ"ל הדואר הרוסי להידוק שיתוף הפעולה ולפתיחת שירות דואר בין-לאומי מהיר בין שתי המדינות.

החותמת האחרונה עם המלים הרוסיות היא פריט שני במדינת ישראל בשפה הרוסית, שכן ב-1959 הופיע אצלנו "בול זכויות האדם" ובו הפסוק "ואהבת לרעך כמוך" ב-5 השפות הרשמיות של האו"ם, לרבות רוסית.

הירחון הישראלי לבולאות

Israeli Philatelic Monthly Israel Philatelic Federation

בטאון התאחדות בולאי ישראל

EDITOR: ARIE LYNN

REDACTION:

Dr. A. LEIBU, Dr. Z. SHIMONI, Y. TSACHOR

TEL-AVIV, P.O.B. 21224, 61211

July—August 1989

העורך: אריה לין

המערכת: ד"ר א. ליבו, ד"ר צ. שמעוני, י. צחור

ת.ד. 21224, ת"א מיקוד: 61211

אב-אלול תשמ"ט

(7-8)238

בטור אחד

התוכן

- 2 בהתאחדות
- 3 בטור אחד
- 4-5 חדשות הבולאות בישראל
- 6 ברוזים בגליון חריג
- 7 בול מיוחד לאיקוגרדה
- 8 בול מאה לאקדמיה ללשון
- 9-11 תערוכות
- 12-13 קטלוג 40 לבולי ישראל
- 14-15 ישובים במצור
- 16-17 החותמת במחנה יהודה בירושלים
- 18-19 יודאיקה
- 20 20 לנחיתה על הירח
- 21 מיקי מאוס במרכז פומפידו
- 22 מכאן ומכאן
- 23 מכתבים, מעוניינים בחליפין

חודש יולי איננו רק חודש חם – הוא גם חודש יקר לבולאים. מי שחושב שכאשר מחלקים סכום כסף לשני תשלומים בהפרש של כ-10 ימים, יסיח בכך את דעתו של המשלם – דומני שטועה.

הנה, מנת הבולים של חודש יולי 1989 הסתכמה ב-19.80 ש"ח ללא מעטפות יום ראשון. בצרוף מעטפות היום הראשון עלתה המנה יותר מ-40 ש"ח. מסיבות טכניות חולקה המנה לשני תאריכים, כך שב-7.7.89 הופיע גיליון המזכרת במלאות מאתיים למהפכה הצרפתית בערך נקוב של 5 ש"ח וב-18.7.89 הופיעו 4 בולי ברוזים במחיר 3.2 ש"ח, גיליון מזכרת חריג של בולי הברוזים ב-9.60 ש"ח ובול עיצוב גראפי ב-1 ש"ח.

כאמור, המנה כולה מסתכמת ב-19.80 ש"ח ובתוספת מעטפות היום הראשון תעלנה יותר מכפליים.

נכון שאספנים רבים צימצמו הזמנותיהם, אך עדיין איני מכיר אחד שישתפק במנת בולים אחת, ואם כך, הרי שקניית הבולים בחודש יולי עשויה לעלות לאספן ממוצע כמה עשרות שקלים. זה, ללא ספק, מוגזם בימים אלה...

אריה לין

בולאי ישראל אבלים
על מותו הפתאומי של
משה כהן ז"ל

ממסדי השרות הבולאי ומנהלו הראשון

התאחדות בולאי ישראל

בול דיוקן לרב אלקלעי

חודש אוגוסט יהיה ללא הנפקה חדשה של בולי דואר ישראלים ואולם בספטמבר צפויים לפחות 5 בולים וכך גם בנובמבר, ובוודאי תישאל השאלה אם אין זה יותר מדי.

על-פי התכנית המקורית אמורים היו להופיע 22 בולים (!) אבל גיליון המזכרת עם בולי ברוזים (12 בול) קודם והופיע כבר ב-18.7.89. נשארו איפוא, 5 בולים בספטמבר ו-5 בולים בנובמבר ואלה הם:

לקראת מועדים תש"ן יופיעו 3 בולים עם מגזרות נייר: "מזרח" – ממרוקן, המאה ה-19 מוסיאון וולפסון, היכל שלמה.

ה"מזרח" מאוקראינה, תרפ"א (1921), מתוך אוסף מוסיאון ישראל בירושלים ו"מזרח" מגרמניה, תקע"ט (1819) מאוסף מוסיאון ישראל בירושלים.

במקביל יופיע בול דיוקן לזכרו של הרב אלקלעי יהודה בן שלמה (1798 – 1878).

ממבשרי תנועת "חיבת ציון"

הרב יהודה אלקלעי הושפע מן התנועה לשיחורר לאומי בקרב הבלקאן, ושנים רבות שימש רב בזאמלין שבקרואטיה. הוא קרא לחידוש היישוב היהודי בארץ ישראל ופירסם את סיפרו "גורל לאדוני" בו קרא ליישובה מחדש של ארץ ישראל.

חלומו היה להשיג בשביל א"י, מעמד של מדינה הנהנית מזכויות שהיו באותם הימים לנסיכויות שעל גדות נהר הדאנובה.

הרב אלקלעי נודע בהתנגדותו להחלטת ועידת

ברונשוויק שביקשה למחוק מסידור התפילה, את השמות ציון וירושלים. לקיום מטרותיו יסד חברה ליישובה של ארץ ישראל, אחר כך עלה ארצה והתישב בירושלים, בה שקד על איחודן של הקהילות.

מוסם מוסיאון לתולדות הדואר והבולאות

אוספי בולים נדירים בשווי שקשה להעריכם, מישראל ומהעולם כולו, יועברו מגנזי המדינה ואוספים פרטיים אל הביתן החדש לתולדות הדואר והבולאות שיוקם במוסיאון ארץ ישראל בתל-אביב. אבן הפינה נורתה כבר לפני כמה שנים, אולם רק בימים אלה נערך טקס חתימה על הסכם למימון הבנייה של הביתן, שיוקם בכספי תרומות שנאספו בעיקר בחר"ל. בטקס, שנערך במוסיאון הארץ ברמת אביב, השתתפו נציגי הגורמים כמו רשות הדואר, קרן תל-אביב לפיתוח ומוסיאון ארץ-ישראל. במעמד השתתפו שר התיקשורת גד יעקובי ראש עיריית תל-אביב שלמה להט, יו"ר הנהלת המוסיאון ח"כ רחבעם זאבי, מנכ"ל רשות הדואר יצחק קאול, מנהל השרות הבולאי ינון ביילין ונציגי התורמים, אריה שמש.

בניית הביתן תימשך כשלוש שנים וכפי שנאמר, עם חתימת ההסכם, יוחל בעבודות הבנייה שילוו עלי-די ועדת היגוי ציבורית. במקביל מונתה עלי-די הצדדים ועדה מקצועית שתיקבע ותעצב את תכני הביתן. אוסף ארכיאון השרות הבולאי של רשות הדואר בשווי מיליוני דולרים יהווה בסיס ראשון של התצוגה. בביתן יהיו אולמות לתצוגות קבע בהם יכללו מוצגים על תולדות שרותי הדואר בארץ עד קום המדינה, בולי דואר עברי עם הקמת המדינה ובולי ישראל המייצגים את האירועים החשובים שהתרחשו בה. כמו כן בולים מכל העולם בנושא ארץ הקודש ו"יודאיקה".

בטקס שנערך במוסיאון הארץ בקריית המוסיאונים בתל-אביב, הדגיש יצחק קאול, מנכ"ל רשות הדואר, שאין להשאיר אבן פינה בלי לבנות עליה ומשום כך, טוב הצירוף הנוכחי של הגורמים הפעילים למימושו של הפרויקט.

חבר הכנסת זאבי, מנהלו של המוסיאון אמר, שהשותפות בין הגורמים השונים תשמש מודל להקמת ביתנים נוספים במוסיאון.

מגזרות נייר בבולי מועדים התש"ן

מעידה שהוכנה כמתנת נשואין לחבר על-ידי שמעון פאפלונילאך, מדינבך. מגזרה זו שייכת למגזרות בשם "המזרח" – אותה תלו בבתים ובבתי כנסת (שם קראו לה גם "שיווית") וציינו בה שמחות בחיי הקהילה היהודית.

מגזרת הנייר מאוקראינה נראית כעין מפת תחרה. היא מכילה את כל הסמלים עליהם סופר למעלה ובנוסף, שם האמן, מקומו ותאריך כתובים בכתב-יד, בעט, בתחתית המגזרה משמאל גדליהו נמינסקי, הולבניסק, פולא... חורף תרפ"א.

המגזרה ממרוקו מכילה את המנורה וזוג ידיים בברכת כהנים. על כף היד השמאלית מצוי מיזמור ס"ז מתהילים ובכף היד הימנית נרשם מיזמור קכ"א מתהילים.

המגזרה מגרמניה ומאוקראינה מצויה במוסיאון ישראל בירושלים ואילו המגזרה ממרוקו נמצאת בהיכל שלמה. בירושלים.

לקראת ראש השנה תשמ"ן צפויים שלושה בולי זיכרון חדשים שהוקדשו למגזרות נייר. יופיעו שלושה בולים עם מגזרות נייר מגרמניה, מרוקו ואוקראינה.

מגזרות נייר היא אומנות עממית פיוטית, בה נגזרים בקפידה צורות דיקורטיביות וסימבוליות, סימטריות, של תשמישי קדושה, בעלי חיים, צמחים וכתובות. כמעט ולא נמצא דיוקנאות ותמונות נוף, כנהוג במגזרי נייר של עמים אחרים.

ראשיתה של אומנות זו, כנראה, במזרח הרחוק, שם שימשה לקישוט חלונות, הדבקה על דלתות כנגד עין הרע ולתיאטרון הצלליות.

במרכז המגזרת מופיעים בדרך כלל, מנורת 7 הקנים, לוחות הברית או ספר התורה. בהיקף – מוטיבים מעולם החי או הצומח או צורות גיאומטריות. בעלי החיים הנפוצים הם האריה, הצבי, הנשר והנמר. כמו כן נפוצים סמלי 12 השבטים וסמלים של ירושלים ובית-המקדש.

מגזרות הנייר בצפון אפריקה ובמזרח הקרוב לא רבות. הן קרויות "המנורה" על שם המוטיב המרכזי מנורה בת 7 קנים. המגזרות הגדולות שימשו לקישוט הבית ובת-כנסת ואילו הקטנות שימשו כקמיע.

אומנות המגזרות שקעה עם שואת יהודי אירופה והמעטות שנותרו נמצאות במוסיונים או בידי אספנים. בשנים האחרונות קמה אומנות המגזרות לתחיה בארץ ובארה"ב אך נושאה שונים מן הראשונים, שכן הם נושאות את אופיו האישי של האמן ולא של הקהילה.

כאמור, הבולים מראים 3 מגזרות. זו מגרמניה

השרשיר הוא הקטן בברווזים המזדמנים בישראל (מוטת כנפיים כ-60 ס"מ). בארצנו חורפים עשרות אלפי שרשירים מאמצע ספטמבר ועד אמצע מרץ. בשנות ה-70 נספרו בארץ כ-43,000 שרשירים בבריכות הדגים ובמאגרי מים.

הקרקיר נמצא במספר מועט בארץ ולעיתים רחוקות בונה קן. הם חולפים בעיקר בשמי הארץ בדרכם לאפריקה ביולי ומשם בחודשים מרץ-מאי חוזרים לארצם דרך ארצנו.

חותמות מיוחדות

ב-1.9.89 תוטבע בדואר מקוה ישראל בתל-אביב, חותמת מיוחדת המברכת את תערוכת הבולים "בלפסקס 89" בבולטימור שבארה"ב.

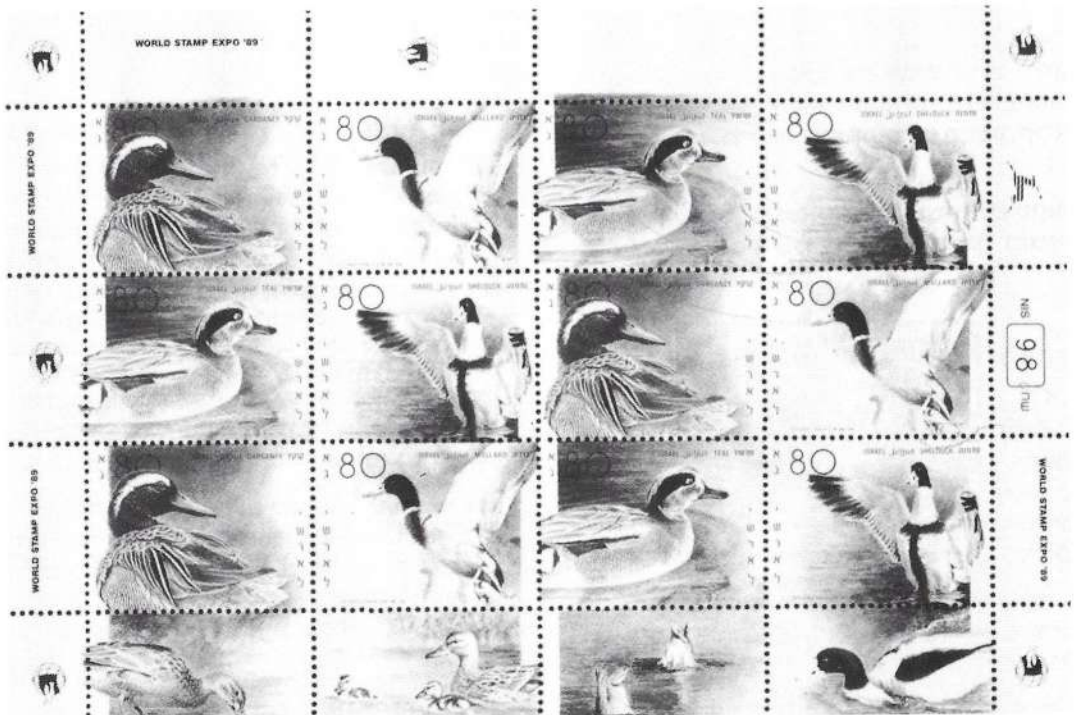
ב-4.9.89 תוטבע חותמת מיוחדת מטעם הכנסת בירושלים המברכת את כינוס האיגוד הבין-פרלמנטרי שיערך בלונדון. החותמת תוטבע בדואר המרכזי ברח' יפו בירושלים.

בסידרת בולי הברווזים שצוירו בידי אד ואן אווין 4 בולים המתארים את טדורנה, ברכיה, שרשיר וקרקיר. הבולים, שלא בדומה לבולי זיכרון אחרים המודפסים בדרך כלל בגיליונות לכל עריך בנפרד, שולבו בגיליון חריג המורכב מ-12 בולים, כל בול מופיע 3 פעמים בגיליון כשהוא ממוקם בגיליון במקום אחר.

מי שרוכש רק את סידרת 4 הבולים יקבלם צמודים בשורה אחת. הקונה את הגיליון כולו מקבל 3 שורות של 4 בולים, אולם ממוקמים בצורה שונה, כך שאין מנוס וחובה לקנות את כל הגיליון.

ואלה הברווזים: טדורנה – מהגדולים בברווזים החולפים וחורפים בארץ. הטדורנה, שנחשב לאחד העופות הגדולים (מוטת כנפיים של 1.30 מ'), נוטה להתקבץ בלהקות גדולות עד ל-100,000 ובארץ הם מצויים מסוף חודש אוקטובר עד אמצע אפריל.

הברכיה היא אם ברווז הבית. הם התרבו בארץ בגלל איסור ציד עופות בביצות ובראשית שנות ה-80 הגיעו ל-21,000. שני בני הזוג דומים בצבעיהם ואפרוחיהם, הבוקעים בחודשי אפריל-מאי, שוחים כבר ביומם הראשון. לעוף הם מסוגלים רק כעבור חודשים.

ההתפתחות הכלכלית במדינת ישראל הביאה לדרישה גוברת והולכת למעצבים גרפיים מקוריים ומעולים. חברים חדשים, בוגרים חדשים של בתי"ס לאומנויות בארץ ובעולם, מצטרפים למעגל המעצבים הגראפיים.

חלו התפתחויות חשובות בעיצוב הגראפי בישראל כאשר כל דור מטביע חותמו על התפתחות המקצוע, הן בהוראה ואקדמיזציה של המקצוע בעשייה בתוך ישראל ובביצוע עבודות לארצות אחרות, והן בחתירה להעלאת הרמה המקצועית ודפוסי התחרויות והקשר עם גופים ומוסדות.

בשנת 1963 התקבלה ישראל לאיגון העולמי – איקוגרדה, המקיים את הקונגרס העולמי שלו בישראל בשנת 1989 ואשר לכבוד אירוע זה הונפק בול דואר מיוחד, שהופיע ב-18.7.89.

הבול עוצב בידי **גד אלמליח** וערכו הנקוב 1 ש"ח.

הוא נבחר על ידי ועדת השיפוט לבולים חדשים לאחר תחרות בין חברי אגודת המעצבים הגראפיים בישראל. הוגשו 73 הצעות.

הוא מבטא את השילוב בין הטכנולוגיה (צילום מוגדל של מעגל מודפס) ובין ההשראה של המעצב (עפרון).

פס הצבעים בתחתית הבול מסמל את תרגום פרי המעצב – לדפוס ומרמז (הרבעים הצבעוניים) על הכנס הבינלאומי של אגודות המעצבים בעולם (איקוגרדה) שהתקיים השנה בישראל (קצה העפרון). נושאו, גרפיקה בעזרת טכנולוגיה מתקדמת.

כותב ד. דויטש בחוברת "גרפיקה שימושית בא"י 1938: "אחד התפקידים הראשונים היה להסביר לתושבי הארץ שבפרסום טמונה אפשרות כלכלית רחבה, במקרה שהוא מבצע בצורה תכליתית ומוצא לפועל בעזרת אמצעים בעלי טעם חדישים ואסתטיים. לשם זה היה צורך קודם כל להראות לקהל מהו טעם טוב ומה אפשר וצריך לדרוש מפעולה אמנותית..." והוא ממשיך "... עם הופעת העבודות המשובחות וגודל תפוצתן בארץ ובחוץ לארץ, חדרה ההכרה על ערכה וחשיבותה הכלכלית של הגרפיקה השימושית לתוך החיים הכלכליים וענפי החיים האחרים."

בארץ ישראל היתה פעילות אמנותית ואף פעל בה בית ספר "צלאל שנוסד ע"י בוריס שץ בשנת 1906,

אולם הכניסה לעידן הגרפיקה המודרנית החלה למעשה בשנות השלושים, עם עלייתם של אנשי מקצוע יוצאי מרכז אירופה.

על זרם העולים נמנים בעלי הון, וגרפיקאים, פרסומאים ואנשי דפוס. נפתחים נמלי חיפה (1930) ותל אביב (1936) ובתי הזיקוק בחיפה, מוקמים בתי החרושת "אתא", "שמך", "נשר", "פניקיה" ואחרים. תעשיות הפרסום והדפוס מתפתחות כתוצר לוואי להנחת התשתית התעשייתית. מפעלי תעשייה אחדים, ובראשם "דובק" ו"שמך", פותחים בפרסום שיטתי לתוצרתם. הישגיהם בתחומי הייצור, האריזה והפרסומות מוצגים ביריד המזרח בתל-אביב. כן מוקמים משרדי פרסום המעסיקים כוחות מקצועיים ובעלי נסיון.

הצורך בהתארגנות מקצועית. הצומח על רקע זה, מוליד שלושה גופים המאגדים בעלי מקצוע בתעשיית הפרסום: אגודת הציירים לגרפיקה שימושית. (1935), "האיגוד הארצישראלי לפרסום (1937)", "איגוד התפאורנים העבריים בארץ ישראל" (1937).

טעות בתאריך

בטרסטיאן דה קוניה, בדרום אוקיינוס האטלנטי, הופיעו בולים לכבוד הצייר אוגוסטוס ארלי ובטעות נרשם תאריך שגוי של שנת מות הצייר – 1835 במקום 1838. הופסקה הפצת הבולים.

מליאת האקדמיה מורכבת מעשרים ושלושה חברים ועוד כמספר הזה חברים יועצים – כולם חוקרי לשון וסופרים, המתמנים לכל ימי חייהם.

במסגרתה פועלות עשרות ועדות מקצועיות בתחומי חיים שונים ובתחום המינוח והדיקדוק. חברי המליאה עושים את עבודתם בהתנדבות ושלא על מנת לקבל פרס.

רוב עובדי האקדמיה הם אנשי מדע, בעלי תואר שני ושלישי במדעי היהדות ומהם בדרגות בכירות ביותר (פרופסורים).

בול מאה לאקדמיה ללשון

בול זיכרון מיוחד לציון מלאות 100 שנה לאקדמיה ללשון, יופיע ב-3.9.89, פרי מכחולו של דוד פסח.

בשנת 1889 נוסדו בירושלים חברת "שפה ברורה" ו"ועד הלשון העברית", ומטרתם היתה להפוך את הלשון העברית עתיקת היום. הלשון הדיבור היום-יומי של היישוב היהודי בארץ ישראל; תאריך זה מציינ, איפוא, את ראשיתו של התהליך, שהוא אחד מהשיגיה המופלאים ביותר של התנועה הציונית: תחיית הדיבור העברי כלשון מדוברת יום-יומית.

שנת תש"ן נקבעה, איפוא, עלידי ממשלת ישראל, כשנת הלשון העברית. עם קום המדינה יזם ראש ממשלתה הראשון, דוד בן-גוריון, את כינונה של "האקדמיה ללשון העברית" בתור יורשת חוקית של "ועד הלשון".

הכנסת חוקה בשנת 1953 את "חוק המוסד העליון למדע הלשון העברית: האקדמיה ללשון". תפקידו של המוסד: "לכוון את התפתחות הלשון העברית על יסוד חקר הלשון לתקופותיה ולענפיה". "חוק האקדמיה ללשון העברית" מקנה למליאת האקדמיה זכות חקיקה בלשון, בדומה לזכות המסורה בידי הכנסת לחוקק את חוקי המדינה.

דואר מהיר ל-50 מדינות

לאתיופיה, למדינה ה-50 במספר המדינות שישראל מפעילה אליהם שרות כזה.

ב-15 באוגוסט 1989 הופעל שרות דואר מהיר

פנמה
צ'ילי
צ'כוסלובקיה
צרפת
קולומביה
קוריאה הדרומית
קנדה
קפריסין
רומניה
שבדיה
שווייץ
תאילנד
תורכיה

סינגפור
סנגל
ספרד
פורטוגל
פינלנד

מצרים
מקאו
נורבגיה
ניגריה
ניו-זילנד

יוון
יפן
לוקסמבורג
ליכטנשטיין
מונקו

הונגריה
ונצואלה
חוף השנהב
טוגו
טיוואן

להלן המדינות:
אוסטריה
אוסטרליה
איטליה
איסלנד
אירלנד
ארגנטינה
ארה"ב
אתיופיה
בלגיה
ברזיל
בריטניה
גיברלטר
גרמניה המערבית
דנמרק
דרום אפריקה
הולנד
הונג קונג

לדואר יוצא בלבד

לראשונה בישראל תערוכת רשמית של ברית המועצות

מסימני "גלסנוסט" (פתיחות) צפוי גם אירוע בולאי שרבים מאיתנו ישמחו, בו בוודאי, שכן הרוסים הסכימו לשלוח תצוגה רשמית של בולים לתערוכה שתהיה בישראל כבר בשנה הבאה.

ההתחייבות הרוסית ניתנה למנכ"ל רשות הדואר על-ידי המשלחת הרוסית הרישמית בתערוכה העולמית שהיתה לא מכבר בפריס לרגל 200 שנה למהפכה הצרפתית.

המדובר בשני סוגי תצוגות – אחת של הדואר – תצוגה באגף הרשמי של מנהלות דואר ואחרת של אספנים פרטיים שבהשראת השלטונות ישלחו אוספיהם לתצוגה בשרא. שני סוגי התצוגות לא נשלחו אלינו לאף תערוכה במשך 40 שנות המדינה. עתה, כאמור, התלהבו הרוסים מההזמנה שקיבלו מן המשלחת הישראלית בתערוכה בפריס ואכן צפויה אצלנו תערוכה בהשתתפות רוסית.

בהתאחדות בולאי ישראל בוחנים עתה אפשרות קיומה של תערוכה מיוחדת, שלא היתה בתכנית הרב שנתית של תערוכות ויתכן, אפילו, שידובר בתערוכה איזורית או בילטרלית, מן הסוג שלא היו בארץ עד כה וזאת כדי לארח את הסובייטים הנלהבים מרעיון התערוכה.

לא מן הנמנע שהיא תהיה בחיפה.

נעלה "פילקס פרנס 89"

תערוכת הבולים העולמית "פילקס פרנס 89" שהתקיימה בפריס בין ה-7 ל-17 ביולי נעלה כשהאספנים הישראלים שבו עם חמש מדליות זהב, מהן 4 מדליות גדולות.

ב-11 ימי התערוכה של "פילקס פרנס 89" ביקרו בה כ-250 אלף צופים. שטח התערוכה היה כ-50 אלף מ"ר. בתערוכה היו כ-אלף אוספים בכ-5400 מסגרות תצוגה. נטלו חלק 130 שרות דואר בעולם כולו, 270 דוכני סוחרים ועוד כ-147 תצוגות מוזמנות שלא באגף התחרות.

ואלה הישראל שהשתתפו ב"פילקס פרנס 89":

ד"ר ע. אילן – רפואה – מדליית זהב גדולה בתוספת

פרס

הנס סינק – אוסטריה קלאסית – זהב גדול ופרס

סלנט צבי – אלבניה – זהב

זאב ברק – אנגליה – מוזהב גדול
יוסף חכמי – סיילון-זהב גדול ופרס
שמואלי משה – המהפכה הרוסית – מוזהב
שבתאי יעקב – דאר עברי – מוזהב ופרס
קרפובסקי איתמר – מנהלת העם, מוזהב גדול ופרס
רימון ירמי – מנהלת העם (ירושלים-צפת) מוזהב גדול
בלאו לבאי – מוסיקה – מוזהב
לדני שאול – פרלמנטים – מוזהב
נסטויטר פ. – תערוכות בולים – מחוץ לתחום
אלישר עודד – דואר יונים – מוזהב
קליינר יהודה – תולדות הדואר – כסף גדול
דנק ארוין – מחנות ריכוז – כסף גדול
ליבו אדי – ארץ הקודש (דמי דואר) מוזהב ופרס
שבתאי שי – משואה לתקומה – מוזהב ופרס
ד"ר צ. שמעוני – וע. גלסמן – ספרות – מוכסף
מ. סונדק – ספרות – מוכסף

גלוית תערוכות

שלושה פריטים בולאיים הוקדשו בישראל לכבוד המהפכה הצרפתית – גיליון מזכרת, חותמת מיוחדת וגלוית תערוכות.

גיליון המזכרת בערך נקוב של 5 ש"ח מבוסס על כמה אלמנטים אופייניים לנושא, כמו כיבוש הבסטיליה, נוסח צווי האמנציפציה, סמל החגיגות וכו'. החותמת המיוחדת הוקדשה בעיקר לתערוכת "פילקס פרנס" ואילו בגלויה שנמכרה בתערוכה בלבד (ללא שימוש דוארי), צילום הצהרת זכויות האדם המקורית ובול זכויות האדם הישראלי.

בולי מיכל IZHAK SEIDMAN

TEL AVIV, 94 ALLENBY ST. (ROOM 234)
TEL. 611372, PRIVATE 447296

IMPORT EXPORT STAMP & COIN DEALER
SALE, PURCHASE, VALUATION

יצוא ויבוא - בולים ומטבעות
קניה, מכירה, והערכה

יחזקאל זיידמן MICHAL STAMPS

תל אביב רח' אלנבי 94 (חדר 234)
טל 611372 פרטי 447296

וא"י. הוענקה לו מדליית זהב גדולה. האוסף השני שלו הוא על הדואר הצבאי של בעלות הברית במלחמת העולם השנייה בא"י (קיבל מדליית זהב).

ג. ידידנו **מוריס רוזן** מארה"ב הציג דואר הגיטאות ומחנות הריכוז בעת הכיבוש הנאצי של פולין במלחמת העולם השנייה. אוסף מעולה. הוענקה לו רק מדליה מוזהבת. הסיבה: הציג אוסף זה במדור הבולאות המסורתית, עקשנות המעוררת כבוד. (אגב, מר רוזן הציג אוסף נוסף – על אולימפיאדות, עליו קיבל מדליית זהב).

האוספים שהוצגו היו ברמה גבוהה. התערוכה התקיימה בבנין מפואר, היפה ביותר בסופיה, לדעתי. הנהלת התערוכה זבולאים רבים מאוד השקיעו מאמצים אדירים, והצליחו הצלחה פילטלית גדולה. כולם ראויים להיות מוזכרים, אך אסתפק בשלשה שמות: יו"ר התערוכה הצנוע, ובעל הרבה רצון טוב **גברובסקי**, אחד מסגניו – **קורדלנוב** הנימץ וכן **ניקולצ'ב** המוכן תמיד לקבל על עצמו אחריות וגם לפעול בכל רגע (בהתחלה היה קומיסר כללי ואח"כ יו"ר השופטים) הוא נכון לעשות בעצמו כל דבר קטן כגדול.

כיליד סופיה (משפחתי התגוררה בה 500 שנה), יש לי לא מעט נוסטלגיה למקום. וציפית לקבלת פנים חמה, שעברה על כל המשוער. כולם – הנהלה ובולאים מהשורה, קיבלו אותי בחמימות וידידות מופגנת. הוצפתי בהזמנות לבקרים. קיימתי שיחות רבות מאוד, ואני בטוח שהמשך עוד יהיה. ואגב שיחות: דיברתי עם נציגיה המוסמכים של פדרצית הבולאים של בולגריה והצעתי להם, בשם ההתאגדות שלנו, הסכם ידידות ושיתוף פעולה, שיכלול קיום תערוכות בילטרליות. כעבור יומיים הודיעו לי רישמית, שהנהלת הפדרציה שלהם אישרה את ההסכם. כעת, בישיבה הקרובה של ההתאחדות שלנו יידון הדבר בקשר לניסוח הפורמלי של ההסכם, ומתן תוכן. לאחר שקיימים ביקורי שחקנים ולהקות, ונפתחו נציגויות מסחריות רישמיות (של בולגריה אצלנו, ושלנו בסופיה), הגיע הזמן שאנו הבולאים נתרום את חלקנו להתקרבות בין שני העמים.

ההשתתפות הישראלית בתערוכה היתה מכובדת. הצגנו 7 אוספים, ספר אחד ו-2 ירחונים. כולם זוכו

המשך בעמ' 17

במאי 1879 הוציאה בולגריה את בוליה הראשונים לאחר שיחרורה. בולאיה נוהגים לחגוג זאת כל עשור בתערוכת בולים בינלאומית. כך גם השנה התקיימה בסופיה תערוכת "בולגריה '89", מ-22 עד 31 במאי.

היתה זו חגיגה בולאית בין-לאומית. במדור הרשמי של הנהלות וסוכנויות הדואר השתתפו 134 מדינות עם 250 מסגרות, כמובן גם ישראל (עם 2 מסגרות). נעים היה לראות קהל הצופים ליד המיסגרות של השרות הבולאי שלנו ולהוכח כמה רבים שם אוספים את בולינו.

הציגו גם 11 מוזאונים בולאיים לאומיים (2 מבולגריה, בלגיה, ברזיל, פינלנד, ליכטנשטיין, נורווגיה, פורטוגל, שוודיה, צ'כוסלובקיה וברית המועצות). לדעתי, הגיע הזמן שגם דואר ישראל יתחיל להשתתף במדור זה.

במדור הכבוד היו 16 אוספים והציגו פריטים מעניינים ונדירים (כולל בולי מאוריציס המפורסמים) של מלכת בריטניה, נסיך מונקו, של מיועדנו החביב פרד בלאו, שני האוספים הידועים בולגריה וכו'.

החלק התחרותי כלל 645 אוספים (ו-153 ספרים וירחונים מישראל).

ברצוני לציין מספר אוספים של בני עמנו, בנושאים המעניינים אותנו:

א. רוברט מארה"ב הציג את תקופת המעבר בישראל וקיבל מדליה מוזהבת.

ב. ידידנו פרד בלאו הציג עוד שני אוספים נפלאים: האחד על תולדות הדואר האוסטררו-הונגרי במלחמת העולם הראשונה, המזרח התיכון

מוצגת בגלרייה "בולי לב" ברח' דיזנגוף 105 תל-אביב ובה אוסף גדול של בולי מוסיקה, בלט וריקודי עם (הביקור בשעות אחר-הצהריים).

"לונדון 90" תציין 150 שנות בולים

במאי 1990 ימלאו 150 שנה להמצאתו של המורה הבריטי סיר רונלד היל, שהיה הראשון שהגה את רעיון בול הדואר הראשון בעולם. כיוון שבריטניה היתה הראשונה בהמצאה זו, לא היה גם צורך לציין שמה בבולים שהופיעו שם וזכות ראשונים זו נשארה לה עד עצם היום הזה, שרק בבולי בריטניה אין מדפיסים את שם המדינה. הבול הראשון הוא ה"בלק פני" (הפני השחור).

באנגליה שוקדים עתה על תערוכת בולים עולמית לכבוד היובל, שתתקיים בארמון אלכסנדריה – המרכז הבינלאומי לתערוכות בלונדון.

בתערוכה יהיו כ-3000 מסגרות תצוגה וכ-160 דוכני מסחר מכל העולם. מפאת חשיבות המאורע לציון היובל, נתנה המלכה אליזבת השנייה, חסותה לתערוכה וכמובן יוצג חלק מאוספה הבולאי המלכותי. אביה היה אחד האספנים המפורסמים בעולם בשטח הבולאי.

בתערוכה יוצגו גם אוספים מן המוסיאון הפוסטלי הלאומי הבריטי ואוספים מתוך ארכיוני הדואר שם והסיפריה הבריטית.

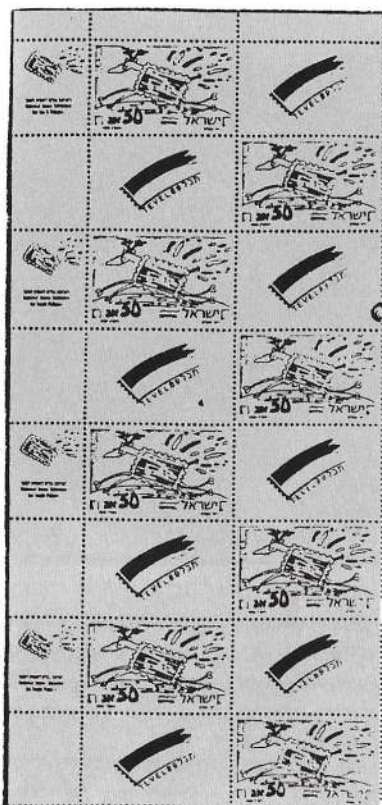
לראשונה בעולם, יוצגו התרשימים המקוריים של הבולים הראשונים השמורים עדיין בארכיוני הדואר שם.

תערוכת "לונדון 90" תערך בין ה-3 עד ה-13 במאי 1990. אין ספק שהמאורע יהווה אטרקציה עולמית ומוקד משיכה לרבבות אספנים מכל העולם וגם ללא אספנים. תערוכת בולים בבריטניה, זה בערך כמו הצגת שייקספיר באדינבורו...

"תבל 89" – באוקטובר

תערוכת הבולים של נוער, בהשתתפות בין-לאומית תתקיים בתל-אביב, בין ה-15 ל-21 באוקטובר 1989. לכבוד "תבל 89" יופיע גליון בולים חריג, בן 8 בולים ו-8 שובלים.

את הגליון ניתן לפרק 3 פעמים ולקבל 4 צמידים של שובל מימין ושובל משמאל. ערכו הנקוב של כל בול 50 אגורות.

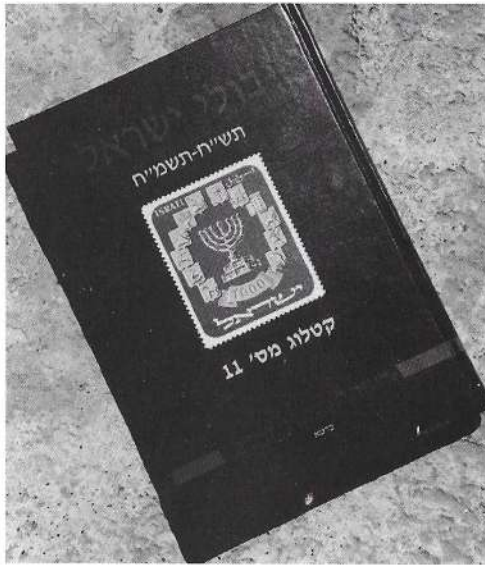
בתערוכה יהיו יותר מ-300 מסגרות תצוגה של אספנים צעירים מישראל ומח"ל. מגרמניה תגיע משלחת בת 20 בני נוער, כמו כן מלוקסמבורג, קנדה, שווייץ, יוון והונגריה.

תערוכת יחיד

בימים אלה מתקיימת בתל-אביב תערוכת בולים יוצאת דופן ומיוחדת במינה. כוונתי לתצוגתו של לב קונסטנטינובסקי, סוחר הבולים הוותיק, מנהל מכירות פומביות ובעל בית מסחר לבולים שהקדיש תצוגת בולים מיוחדת לזכר רעייתו המנוחה, במלאות השנה השלישית לפטירתה. התערוכה

מאת אריה לינדנבאום

צחור הסתמך על המהדורות הקודמות של קטלוגים לבולי ישראל אולם השלים והרחיב את המידע לגבי כל בול בצורה כמעט מושלמת והיה צריך להתאמץ כדי למצוא חסר בקטלוג.

מעט ההערות שמצאנו הן לא באשמתו של העורך. כמו למשל, העדר כמויות של מהדורות בולים שנמכרו עד מארס 1957 – כנראה שנתון זה לא מצוי בידי השרות הבולאי.

מפליאה יותר העובדה שנתון כזה חסר גם לגבי גיליון מזכרת של בול השלום משנת 1979 (הבול הופיע במהדורה של 1,278,000 אולם עד היום לא פורסמה מהדורת הגיליון!!)

גם לצד הבולים שהופיעו ב-1987/8 לא הודפסו המהדורות והסיבה לא מובנת. בחסר אפשר להזכיר גם את העדרה של גלויות הדואר הצבאית שהונפקה על-ידי הדואר עבור חיילי צה"ל במלחמת ששת הימים. זו, משום מה, לא נכללה ברשימת הגלויות והיא כידוע, הופיעה ב-4 שינויים ואם כי לא היתה למכירה, הרי מדובר בפריט דוארי מובהק ואף אספן שיועד על קיומה לא יוותר עליה.

זאת ועוד: גיליון המזכרת של תערוכת ה-40 של ישראל (9.6.1988) הופיע גם במהדורה קטנה עם הקדשה מיוחדת לכנס בולאי ישראל לרגל יובל

בקרב הבולאים יש עדיין רבים שזוכרים את הופעתם של הבולים הראשונים במדינת ישראל. ולכן קשה לעכל את העובדה שמאז הבול הראשון, כבר הופיעו אצלנו יותר מ-1121 (זה מספר הבולים שנכללו בקטלוג בולי ישראל החדש שכולל בולי 1948 – 1988).

קטלוג בולי ישראל החדש, שראה אור בימים אלה, הוא פרי מאמצים המשותף של אמנים, מומחי בולאות ומומחי דפוס.

הוא מסכם ארבעים שנות בולים ובולאות בישראל מתש"ח עד תשמ"ח – מן הבול העברי הראשון בול "דואר עברי" בערך נקוב 3 פרוטות שהונפק ב-16.5.48 – יום החולין הראשון למדינת ישראל ועד לסידרת הבולים "הישגי החקלאות בישראל" שהונפקו בסוף שנת 1988.

(כידוע, הבולים הראשונים הופיעו ב' באייר ולא ב'ה' באייר, יום ההכרזה על המדינה, שהיה יום שישי 14.5.48).

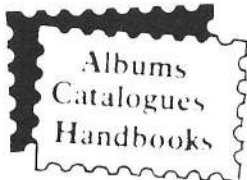
בקטלוג 1121 בולים המהווים ציוני דרך, סמלים לאומיים ושגרירים נאמנים למדינת ישראל על כל מאפייניה. באמצעות ניתן לעקוב אחר התפתחות תולדות העם והמדינה ובאותה מידה להתרשם מהתפתחות העיצוב הגרפי – מגמות ואסכולות אומנותיות בארץ.

נושאי הבולים חובקים את כל תחומי העשייה בארץ ונותנים ביטוי לארועים עולמיים וכמו כן לתרבות המתהווה ומתפתחת.

הקטלוג החדש כולל פרטים פילטליים רבים, ונועד לשמש מדריך לאספנים הקיימים ולאספנים העתידים להצטרף.

כדי להקל על אספנים הנעזרים בקטלוגים שונים צוין ליד כל בול גם מספרו ב-4 קטלוגים בין-לאומיים ידועים; סקוט (SCOTT) מארה"ב, בייל (BAILE) מאנגליה, מיכל (MICHEL) מגרמניה ואויור-טליה (YVERT TELLIER) מצרפת.

הקטלוג נערך בידי יעקב צחור מתל-אביב, מומחה לבולי ישראל, שופט בתערוכות בולים, וחוקר בולי הדואר העברי במיוחד.

**בספרות
הבולאית**

התאחדות הבולאים והוא אינו מוזכר בקטלוג בפרק של קונטרסים. כידוע הוא הונפק במהדורה בת אלפיים.

הקטלוג הודפס בצבע ומבחינה זו הוא מרשים ומאיר עיניים, פרט לציון תאריכי ההופעה, שכדאי במהדורות הבאות להבליטם יותר, כי במהדורה הנוכחית קשה לאתר את התאריך המופיע בכל קטע טקסט באות הרגילה ובמקום אחר. (תאריכים רצוי למקם לצד הכותרות).

קטלוג "כרמל" 1989

מהדורה צבעונית של קטלוג "כרמל" 1989 לבולי ישראל, מופצת עתה עם פירוט מחירים ורשימת הבולים וצילומיהם.

קטלוג כרמל סוקר את כל בולי ישראל, לרבות תופעות חריגות, כמו גלויות מזכרת למיניהן, הדפסים שחורים או בצבע, בהוצאה חצי רשמית, ומפרט מורחב של מיני סטיות בנייר ודבק של בולי נוף מן הסדרות של בולים מן המניין.

הקטלוג מביא גם מספר קטלוגים הנהוגים בעולם, להקלת השימוש בו בחרו "כרמל" סוקר את כל מחירי הבולים – בולי שובל וחסרי שובל, חתום ולא חתום וכן מעטפות "יום ראשון".

דפי כרכיית "אל הבול"

בהוצאת כרכיית "אל הבול" הופיעו דפי השלמה של אלבום בולי ישראל, במהדורת לוקסוס ורגיל. הדפים משלימים את כל בולי ישראל עד יום העצמאות 1989, החל מבולי שמורת הטבע 1988. בדפים האחרונים כלולים גם 3 בולי אוטומטים בערכים 0.40, 0.60 ו-0.70 ש"ח.

POSTAL AUTHORITY רשות הדואר

זהירות!!!

אזהרה נכבד, למען בטחונך!
אל תפתח את החבילה לפני שבדקת: האם
אתה מצפה לחבילה ממען זה?
אם ושלך חשד בלשון, אנא הודע למקידי
אשר ופנה לעזרת המשטרה.

BE CAREFUL!!!

Dear Citizen - for your security!
Don't open the parcel before checking.
Are you expecting a parcel from this address? If
you have any doubt please advise the employee
who will call the Police for aid

تنبيه!

لا تفتح العلبة قبل ان تتحقق!
هل تتوقع العلبة من هذا العنوان!
اذا لديك اي شك الرجاء اخبار الموظف ليتوجه الى الشرطة.

3-2412/7

זה חודשים אחדים שבשירותי הדואר משתמשים בתווי זהירות חדשים – תלת לשוניים בנוסח "אל תפתח את החבילה לפני שבדקת". התווים דומים לקודמים, פרט לכותרת "רשות הדואר" והבדלים בטקסט.

- לנו מבחר בולי ישראל וח"ל, מטבעות ושטרות
- יודאיקה ארץ הקודש
- תולדות הדואר ונושאים שונים.

**בולי כחול לבן
בהנהלת א. סגל**

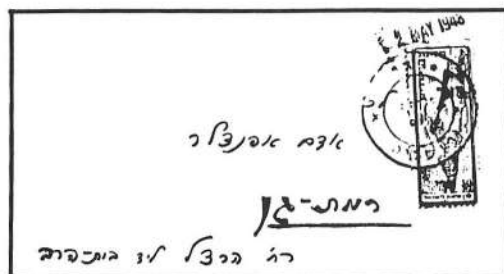
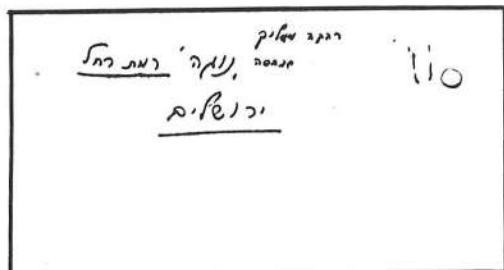
מכירות פומביות AUCTIONS

בולים לאספנים • מכירות פומביות • יודאיקה • תולדות הדואר
AUCTIONS • STAMPS • JUDAICA
• POSTAL HISTORY

יעוץ והדרכה ללא תשלום

רח' המלך ג'ורג' 6, תל אביב טל. 281023

מאת איתמר קרפובסקי

בתקופת החרום של מלחמת העצמאות ב-1948, ידועים מקומות ישוב בודדים שהיו במצב של "מצור בתוך מצור". שני המקומות הידועים ביותר קשורים במצור על ירושלים, בחודשים אפריל-יוני 1948, ובקרבות לשחרור העיר.

המקומות הם: המובלעת של הרהצופים, וקבוץ רמת-רחל. מהראשון ידוע עד כה מספר מצומצם של מכתבים שהעברו באמצעות הצלב-האדם, ואילו לגבי המקום השני, בידי מכתב מקבוץ רמת רחל שברצוני להתייחס אליו במאמר זה.

קבוץ רמת-רחל, השוכן מספר קילומטרים מדרום לירושלים נוסד בשנת 1926. במאורעות תרפ"ט – 1929 נהרס לראשונה ובסוף שנת 1947, עם תחילת פעולות האיבה של הערבים שלא השלימו עם הקמת מדינה יהודית בארץ-ישראל, נותק מירושלים העברית והותקף על-ידי ערביי הסביבה. למעשה שימש אז וגם לאחר מכן, עד מלחמת ששת הימים, עמדה הקידמית ביותר שהגנה על ירושלים מדרום. מדרום שלט עליו משלט ערבי במנזר מר-אליאס, במזרח הכפר הערבי צור-באחר, ובמערב השכונה הערבית של קטמון. בין הקבוץ והשכונות היהודיות הדרומיות ביותר של ירושלים העברית "ארנונה" ו"תלפיות", היה קיים שטח הפקר מישורי בן כמה קילומטרים רבועים, ובו עבר הכביש היחידי שקישר את הישוב עם העיר העברית. הכביש נותק על ידי הכנופיות הערביות כבר בסוף 1947 ורק מפעם לפעם הגיעה לישוב שיירה של מכוניות משורינות. במבצע "קילשון" – Kilshon – ב-14 למאי נפרץ המצור וחודש הקשר עם העיר, אולם כבר ב-22 לחודש הצליחו כוחות פלישה מצריים וירדניים סדירים, לכבוש את הקבוץ. בין התאריכים ה-22 ל-25 למאי, התנהלו במקום קרבות כבדים, כשהישוב עבר מיד ליד כמה פעמים, עד שכוח משותף של פלמ"ח, גדוד "מוריה" ואצ"ל, הצליחו לכבוש את הקיבוץ והדפו את הכוחות הירדניים והמצריים שהגיעו ממש עד לפרברי ירושלים, לא לפני שהרסו את הקיבוץ עד היסוד.

של העיר ירושלים, כמנהג ישובים חקלאיים אחרים באותו הזמן (קרית ענבים, מעלה החמישה, גוש עציון וכו'). המכתב הועבר על-ידי אחת השיירות המשורינות שיצאו מהישוב, ונשלח לרמת-גן מסניף מאה-שערים; בירושלים. בסניף זה המכתב בויל בבול מקומי בן 10 מיל, והחתם בחותמת "מינהלת-העם" הסגולה, עם תאריך מיון, 12 במאי.

(ראה צלומים...). המכתב הגיע, כנראה, ליעדו בסוף חודש יוני, עם פריצת המצור על ירושלים, וחידוש קשרי הדואר עם שאר חלקי הארץ.

המכתב, שנמצא בשלמותו במעטפה נכתב לבן משפחה על-ידי בחורה בשם רבקה ממליק, המציינת בכתובת שמאחורי המעטפה את העובדה שהיא עובדת במכבסה "נוגה" שברמת-רחל. הקבוץ שסבל מחוסר שטחי קרקע חקלאית מתאימה בסביבה, נאלץ להתפרנס גם ממתן שרותים לעיר, כגון שרותי-כביסה.

מהמכתב אפשר ללמוד עובדות חשובות על מצב המקום באותה תקופת חרום. רבקה כותבת שעברה עליה תקופה ארוכה של ניתוק, ושכבר 6 חודשים

המכתב המתואר נכתב בקבוץ בתאריך 8 במאי; כלומר 6 ימים לפני מבצע "קילשון". סינף דאר מקומי לא היה בקבוץ, והתושבים השתמשו בשרותי הדאר

החותמות במחנה יהודה בירושלים

מאת איתמר קיפובסקי

בשמוש גם בחודש אוגוסט, עד ששתייהן הוחלפו על ידי החותמות הישראליות לקראת אמצע אוגוסט.

עמנואל גלסמן כותב בספר "תולדות דואר ירושלים 1948" באיזה תאריך בדיוק באוגוסט הגיעו חותמות התלת-לשוניות הישראליות לסניפים, והחליפו את המנדטורית ואלו של מינהלת-העם, איננו יודעים. (כנראה לקראת השבוע השני של חודש אוגוסט). המכתב הרשום המוקדם ביותר שידוע לי הוא מסניף רחביה (ירושלים-9) מיום 11

במאמר שהתפרסם בחוברת HLPH מס' 36 תחת הכותרת "Unsent Handling" מתייחס המחבר בסעיף G למכתב רשום מסניף מחנה-יהודה (ירושלים-6), וכותב בין היתר:

"Why the M: nhelet-Hevce device reintroduced? Was thia a freak?"
לדעתי לא היה כאן freak ולא reintroduced, ונראה שאף פעם לא הוצאה חותמת מינהלת-העם מסוג

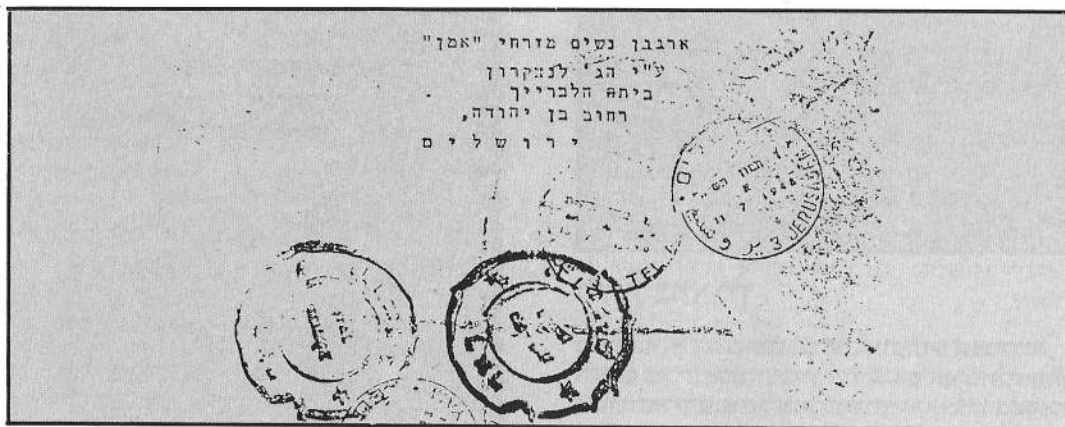
לאוגוסט (ראה צלום). זה מכתב רשום מסחרי הממוען לתל-אביב. הוא נושא עליו את בולי חרום המקומיים.

במקרה של 25 מיל (עדיין ללא קנס), וחתום בחותמת הישראלית מס' 9 של הסניף. המכתב הגיע לתל-אביב ב-13 לאוגוסט, וגם שם לא נקנס.

הקוראים מוזמנים לשלוח למחבר דוגמאות נוספות במידה ויש בידם.

ה- Deformed מהשרות לפני אמצע אוגוסט

מה שקרה בסניף מחנה-יהודה בשמוש שתי חותמות "מנהלת העם הוא שהחותמת מסוג "Defective", עקב מבנה פגום, התעוותה מרוב שמוש לחלוטין, כבר באמצע יולי (ראה צלום-1), והוצאה מהשמוש לקראת סוף החודש. כשאת מקומה מחליפה החותמת המנדטורית. ואילו חותמת המעוומת שהיתה יותר יציבה, נשארה

במדליות. היו לנו שתי מדליות זהב גדולות: של ד"ר **אילן** (במדור אלופי פי"פ), ושל חכמי (ציילון).

הצגתי שני אוספים. האחד על תולדות הדואר בבולגריה במאה ה-19, שצויין במדלית זהב. אגב, במדור התחרותי שום אוסף על בולגריה לא קיבל יותר מכך. האוסף של בוסטמנטה מספרד על בולגריה הקלסית, שאצלנו ב"עצמאות 40" קיבל מדלית זהב גדולה ופרס התערוכה של האגף הבינלאומי, קיבל ב-"בולגריה 89" מדלית זהב קטנה.

עבור אוסף שני שהצגתי (רוסיה בתקופת המהפכה) קיבלתי מדליה מוזהבת.

חנן שיפטן הציג אוסף על ההתכתבות בין גרמניה לארץ הקודש וקיבל מדלית כסף גדולה.

פרופ' לדני הציג אוסף על טלגרף וקיבל מדליה כסף גדולה.

רפי נחום הציג את האימפריה האוטומנית וקיבל מדליה מוכספת.

האוספים של שיפטן, לדני ורפי הם די טובים, וצפויה להם הצלחה בעתיד בתערוכות בין-לאומיות. עליהם להתאים יותר את האוספים לתקנות פי"פ ולשפרם. יש לזכור, שזאת הופעתם הבינלאומית הראשונה.

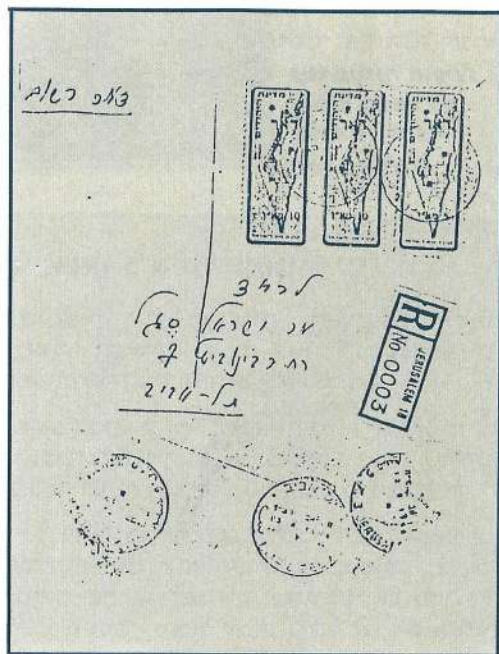
עלינו ללמוד מהניסיון של האחרים. יצא לי לשוחח ארוכות בסופיה עם הנציג האוסטרי בתערוכה, ידידנו הטוב ז. אדלר. אדם בעל חוש הומור מצוין, אך גם רציני ומעשי. הוא הסביר לי, שהרבה אוספים אוסטריים חשובים, מוצגים כעת רק במדור הכבוד. לכן עליהם לתפח דור חדש של מציגים. והנה ב"בולגריה 89" הציגו 42 אוספים שאזכר: 1 זהב גדול, 1 מוזהב, 6 כסף גדול, 9 כסף, 14 מוכסף, 8 ברוזה, 3 דיפלומות. הם ישקיעו מאמצים בשיפור 20 מהם, בכדי להמשיך איתם להבא בתערוכות בין-לאומיות.

במדור הסיפורות הציגו: מ. סונדק, "שרותי הדואר בירושלים הנצורה ב-1948". - מדליה מוכספת; ד"ר שמעוני וגלסמן קיבל גם כן מדליה מוכספת עבור הירחון "תולדות הדואר בארץ הקודש". ו.א. לין - מדלית ברוזה עבור הירחון הישראלי לבולאות.

הרוח החיה בועדת השיפוט ומזכירה, היה נציגנו התוסס ד"ר מ. ברגמן (משויץ). רצוי מאוד לנצל את אחד מביקוריו בארץ להרצאה על ראי השיפוט בתערוכות בין-לאומיות. הוא האיש שיכול להסביר לנו את עקרונות ועדת השיפוט, על מה מסתכלים וממה יש להימנע.

ממפעל בולי קק"ל נמסר שניתן להשיג שם אוסף "קומפלט" - 3 אלבומים המכילים את כל בולי קק"ל במלאי; מעטפות "שי" - מעטפות דואר לציון יום הופעת הבול, בול קק"ל, חותמת "שי", מעטפות וגלויות קק"ל - מעטפות ו/או גלויות שהונפקו לציון אירועים ציונים; אלבומי בולים מיוחדים לשורות תחתונות, מותאם במיוחד לבולי קק"ל.

עוד נמסר שאין הנפקה מחודשת - בתום ההנפקה מושמד לוח ההדפסה. בתום ההדפסה, (המיספור והחירור) מושמדים (לאחר תהליך מיון וברירה) כל הבולים אשר נמצאו בהם שגויים או פגומות תהליך ההדפסה; - הוחלט על הגבלת מספר ההנפקות לשנה, הן מבחינת כמות הבולים בסידרה והן מבחינת מספר הבולים (ו/או דפית המזכרת) בשנה; מפעל בולי קק"ל חותר בהתמדה לשיפור איכות הבולים מבחינה טכנית וגראפית. ופונים ראפיקאים בעלי מוניטין רב בשטח עיצוב הבולים. אין מכירת בולים שגויים והדפסות נסיוניות; בהתאם להנחיות ועדת הביעור הושמדו למעלה מ-21 מיליון בולים ולמעלה מ-55 אלף גיליונות ניסיוניים. מפעל הבולים מנפיק מדי שנה פריטים בולאיים המיועדים לאספנים בלבד, ואשר לא משמשים למטרות הסברה וחינוך.

פני הנזל-מנדלסון – בגרמניה

שני הבולים החדשים מן המניין המוקדשים לנשים בהיסטוריה הגרמנית הוקדשו ל**ססילי ווגט** ופני הנזל – ביולוגית ומוסיקולוגית.

ססילי ווגט (1875-1962) נתפרסמה בחקר המוח, יחד עם בעלה אוסקר ווגט פירסמה שורה של מחקרים בנושא מוח האדם.

ססילי ווגט ניהלה את המחלקה האנטומית לחקר המוח במכון על שם הקיסר וילהלם. הבול האחר הוקדש למוסיקולוגית פאני הנזל, שנולדה למשפחת מנדלסון ברטולדי בהמבורג והיא אכן ממוצא יהודי (1805-1847).

פאני הנזל היא אחותו של פליקס מנדלסון ברטולדי. היא היתה מוסיקולוגית ברוכת כשרון. בית הוריה, שהיו יהודים עשירים ובעלי תרבות בברלין, היה מקום מפגש לאמנים ולאנשי רוח.

ססילי נולדה 4 שנים לפני אחיה פליקס מנדלסון. חיבוריה המוסיקליים פורסמו בשמו של אחיה ורק ב-1846, שנה לפני שנפטרה הופיעו לראשונה בשמה פירסומים מוסיקליים.

חותמת מרסיי – ירושלים כפי שהוטבעה בצרפת לרגל חנוכת האנדרטה "שבעת שערי ירושלים" אשר מנציחה עליית אלפי יהודים מצפון אפריקה וממזרח אירופה דרך מרסיי.

לוטה ליימן – בגרמניה

עוד בול גרמני שהוקדש לאישיות ממוצא יהודי הופיע זה עתה במערב גרמניה. הבול, הוקדש לזמרת הסופרן **לוטה ליימן**, במסגרת סדרת בולי גרמניה בנושא "נשים בהיסטוריה הגרמנית", שראשיתה ב-1986.

לוטה ליימן נולדה ב-1888 בעיר ברנדנבורג בגרמניה ונפטרה ב-1976 בסנטה ברברה שבקליפורניה, בארה"ב.

היא שרה סופראן בתיאטרון של המבורג ובאופרה עירונית שם. לאחר שעזבה את גרמניה והגרה לארה"ב, הופיעה במטרופוליטן אופרה בניו יורק. לזיכרה הופיעו שני בולי דיוקן – אחד בברלין ואחר בגרמניה המערבית. אישה אחרת שהופיעה יחד עם לוטה ליימן היא לואיז פון פריסן, אשתו של המלך פרידריך וילהלם ה-3.

בארגנטינה הופיעו בולים בנושא דת כשבאחד מופיע "ישו מנצח".

סיטרואן ב"איים המאוחדים

מי שאינו יודע, טוב שידע, שבאיי סט. וינסנט שבאזור הקאריבי יש גם איזור שנקרא "האיים המאוחדים" ואיון אחר שנקרא בגוניה.

השם הכללי של מדינת האיים בגודל של 388 קמ"ר הוא כידוע סט. וינסנט, אבל מדינה זו מנפיקה בולים גם בשם בגוניה והאיים המאוחדים וכמובן בנפרד.

זה עתה הופיעו שם בולים לכבוד המהפכה הצרפתית בסדרות של תמונות "מיקי מאוס". באחד הבולים מופיעה המכונת "סיטרואן" על שמו של היצרן היהודי, והבול יעניין בודאי גם את אספני יודאיקה.

מרדכי דורפמן – צייר בולי חלל

גאוניות שחמט יהודיות

שלוש גאוניות השחמט היהודיות מבודפסט, האחיות לבית פולגר – ז'וז'ה, סופיה ויהודית, שהתמודדו בארץ על גביע אירופה לקבוצות אלופות לא הופיעו בבולי דואר, אך פריט בולאי הוקדש להן.

בהונגריה הופיעה גלוניות דואר לכבודן ושמן אכן מודפס בחלק האיוירי של הגלויה (ראה בצד שמאל, למטה).

דפיות אוסף

בשם זה מכונות הדפיות המיוחדות המופצות באחרונה מטעם רשות הדואר, בעת הופעת בולים חדשים. 3 דפיות חדשות תופענה עם הופעת בול אלקלעי מאה שנה לועד הלשון ובולי מועדים תש"ן. מחיר כל דפית 7 ש"ח.

סידרה "מן החלל" מעניינת הגיעה אלינו מאיי סט. וינסנט, שם הופיעו בולים וגיליונות מזכרת ויותר מפעם אחת.

הסידרה האחרונה מראה את נוף הירח עם שני האסטרונאוטים הראשונים כשהתמונה כולה מחולקת על-ידי ניקוב ל-5 בולים.

לפני כן הופיעה סידרה בת 4 בולים וגיליון מזכרת, שיש להם אף "נקודה היהודית".

הבולים צויירו בידי צייר בולים בשם מרדכי דורפמן ואין ספק שהוא מבני עמנו היושבים אי שם בגולה....

אריק באור צייר בולי או"ם

הצייר היהודי אוסטרי הנודע אריק באור, צייר זו הפעם השניה בולי דואר, הפעם עבור דואר או"ם.

שרותי הדואר של או"ם מציינים השנה מלאות 10 שנים לפעולות הדואר בווינה, אחד משלושת מרכזי הפעולה של דואר או"ם (ניר-יורק, ג'נבה ווינה).

לכבוד העשור יופיעו ב-23 באוגוסט שישה בולי או"ם מיוחדים – שניים במטבע אמריקאי, שניים במטבע שווייצרי ושניים במטבע אוסטרי. כל ששת הבולים צויירו בידי ציירים אוסטריים ואחד, המיועד לשימוש במרכז האו"ם בשווייץ, צוייר בידי הצייר אריק באור ששמו אף מודפס בשולי הבול. אספני "יודאיקה" ימצאו עניין בו.

מצא בע"מ

החברה למכירות פומביות

PUBLIC AUCTIONS

Matsa Company Ltd.

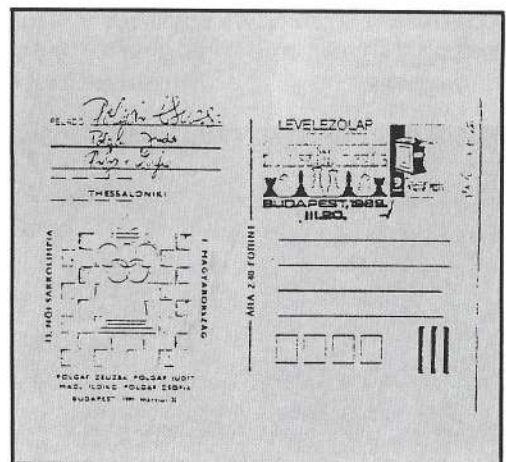
5, Druyanov Street, Clal Building

אנו מקיימים מכירות פומביות רבות-היקף בתחומים הבאים:

'בולי ישראל וחוף' הולילנד
'התקופה התורכית' תקופת המנדט
'מנהלת-העם' דאר צבאי
'תולדות הדאר' תקופת השואה
'קס"ל' תוויות גלויות
'יודאיקה'....

'ציונות' מסמכים אוטוגרפים
'שטר-רכש' מטבעות מזליות

תל-אביב, רח' דרויאנוב 5 בית כלל
טל. 03-295618, 03-292813

"ג'מיני 8 מופיעה על בול בערך 2 דולר ומראה את הפגישה בחלל של **דייב סקוט וניל ארמסטרונג ואם כי בגלל תקלה של הרגע האחרון הקדימו האסטרונאוטים שביצעו את הפגישה בחלל בהצלחה מירבית, לחזור לבסיסם, היתה זו הצלחה אדירה לחקר החלל.**

שלושה אסטרונאוטים קיפחו את חייהם, ביניהם אד וייט האגדי, באש שפרצה ב"אפולו 1" ועד ל"אפולו 7" היתה הפסקה וזו האחרונה מופיעה בבול שערכו הנקוב 4 דולר.

"**אפולו 8**" מופיעה בבול בערך 45 סנט, הניצחון הגדול של כיבוש החלל כשצוות האסטרונאוטים קרא בנחיתתו על הירח פסוקים מספר בראשית "בראשית ברא ה' את השמיים ואת הארץ" ומיליוני צופי טלוויזיה הקשיבו לפלא שהתרחש בדצמבר 1968.

הבול שערכו 1 דולר מראה את שליחות "אפולו 11" בכיבוש הירח ואילו הבול שערכו 70 סנט מצביע על הקשר הראשוני שהיה בין ארצות הברית לבין המכונות, כשבאוגוסט 1971 השתמשו לראשונה בכלי רכב על-פני הירח על-ידי צוות "אפולו 15" עם **דויד סקוט וג'ים אירווי.**

מנה לא קטנה של בולי דואר צפויה לנו בזמן הקרוב עם ציון מלאות 20 שנה לנחיתה ההיסטורית של האדם הראשון על הירח.

הנושא יעסיק, ללא ספק, מדינות רבות וזו אולי דוגמא שגם נושא עם אוריינטציה פוליטית יכול לעניין מדינות בעלות זהות שונה.

העילה המרכזית לבולים בנושא זה היא ציון 20 שנה לנחיתה של **ניל ארמסטרונג ואדווין אלדרין** על פני הירח ב-20 ביולי 1969, אולם כיוון שהנושא פופולרי, יהיו לו קופצים במזרח ובמערב וכן ב"אמצע". צפויים לנו בולי חלל לרוב, אולי אף החל מן המחקרים הגרמניים הראשונים בפיתוח רקטות "וי 2" במלחמת העולם השנייה, בהשראתו של הצורך אדולף היטלר.

עם סיום מלחמת העולם השנייה, "השתלטו" צבאות ארצות הברית וברית המועצות על מעבדות ובתי החורשת שבנו את ה"וי 2" ואף על יוצריהם ממציאיהם ומדענים כמו **ואלטר דורנברגר וורנר פון בראון** שקידמו מאמצי כיבוש החלל של ארה"ב החל משנות ה-40 ועד להצלחות "אפולו".

בין השנים 1957-1967, התקדם חקר החלל של שתי מעצמות העל כשברית המועצות צועדת תמיד כמה פסיעות קדימה. הרוסים שיגרו את החללית הראשונה מספר חודשים לפני ארצות הברית **ויווי גאגרין** הקדים את אלן שפרד האמריקאי בזמן קצר בחללית ראשונה מאוישת. בדצמבר 1968 היו אלה האמריקאים שנחתו לראשונה **על פני הירח**. (גם שפרד האמריקאי היה למעשה האדם הראשון שניווט חללית לעולם החיצון, כשגאגרין שימש רק איש בתוך כלי העושה דרכו בחלל).

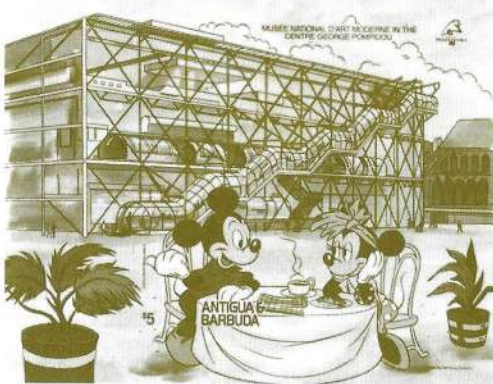
כל מסעי האסטרונאוטים

במבצע האחרון כשני תריסרי מדינות שכבר הודיעו על הנפקות בולים וגליונות מזכרת ונסקור כאן מדגם, של גרנדה. הבול בערך נקוב של 15 סנט מראה את **שפרד** בחלליתו אותה ידע לתמרן כרצונו והבול בערך 3 סנט מראה את **אד וייט** שפתח את דרך חבריו האמריקאיים לנחיתה האדם על הירח.

הבול בערך 35 סנט מוקדש לקולונל **ג'ון גלן** שאף הוא תרם לעליונותם של האמריקאים כששבב את כדור הארץ 3 פעמים, בפברואר 1962.

יש כללים נוספים להפיכתו של הנושא לכלל עולמי, כמו למשל בולים ש"מלבישים" להם מגוון סמלים ואז הם עונים על צרכיהם של אספנים שונים ועלידי כך מביאים להפצה מירבית.

אפשר להדפיס בולים עם תמונות "מיקי מאוס", אבל בסיפור המהפכה הצרפתית ולצד התמונה סמל תערוכת הבולים העולמית "פילקס פרנס", למשל, שנערכה בפריס ולא יהיה מנוס מלצרפס לאוסף

היסטורי, תערוכות, ספרות, קולנוע, בעלי חיים ואין סוף נושאים שסימניהם יכללו בצירוי הבולים.

השנה, למשל, צפויים כמה נושאים מרכזיים שיצוינו בבולי דואר רבים, אך בוודאי שלא יגיעו לממדי המהפכה הצרפתית, כנושא בולאי.

ליאכרו של קיסר יפאן המנוח כבר הופיעו יותר מ-150 בולים, אבל המבצע איננו עדיין מבצע עולמי. כך יהיה בוודאי, עם מלאות 500 שנה לקולומבוס שיעסיק עשרות מדינות אך בוודאי, לא את כולן. כ"ל הנושא של כיבוש החלל, שהשנה מציינים מלאות 20 שנה למבצע.

יש הבחנה בין נושא שמעסיק את העולם כולו לבין נושא המעסיק ציבור מסוים של בולאים. מבחינה מסחרית חשוב ההיבט השני אבל, כאמור, בתיחום מסויים מגיעים למירב לקוחות.

נראה, שמלאות 200 שנה למהפכה הצרפתית הוא הנושא המרכזי השנה שלכבודו יופיעו מאות בולים בעולם כולו.

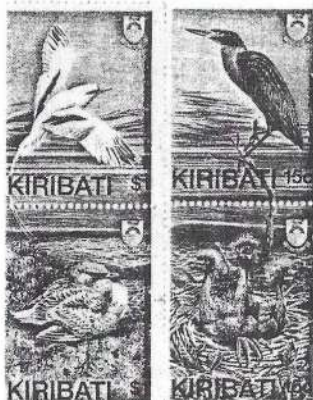
הרבה אירועים נתפסים בבולאות כנושא מרכזי להנפקות בולים, אבל בדרך כלל יש כללים וסדר, שניתן כמעט להעריך מראש את מספר המדינות שיטלו חלק במבצע ואולי אף את מספר הבולים שיופיעו לכבוד המאורע.

כלל ראשון באם המאורע הוא ספציפי לגוש מדינות או לכל העולם, אם הוא פוליטי המזוהה באוריינטציה מסוימת, או נושא אוניברסלי שאינו קשור בהשקפות עולם. הכלל השני, באם הנושא מכובד דיו, כמו למשל, הנושא העכשווי "מאתיים למהפכה", שמביא כבוד לכל מדינה הנוטלת חלק במבצע, בניגוד לנושאים שאומנם בחדשות אך לא מעסיקים את מירב הציבור והמדינות. כך, למשל, אפשר לצפות מראש שיוכל השנים למפעל המיקי מאוס של וולט דיסני יעסיק אומנם מדינות רבות, אך לא את כולן, אולי מפאת הנושא הילדותי מעט שבתמונות וולט דיסני.

צפורים – נושא מס' 1

כתב העת "טופיקאל תיימס" שעינינו בולאות תימטית, פירסם את רשימת הנושאים הפופולריים בבולאות התימטית לפיה צפורים בראש הרשימה. במקום השני – רכבות. שלישי – חלל חתולים. במקום הרביעי, אניות – חמישי רפואה – שישי, חיות – שביעי, חג המולד – שמיני, מוסיקה – תשיעי ואולימפי אדות – מקום העשירי. יצוין, שלפי כתב עת זה, צפורים נמצאים זו שנה שניה במקום ראשון.

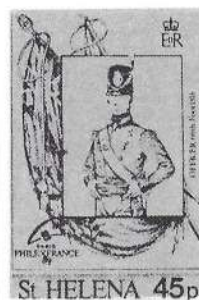

בסיירה ליאונה שבאפריקה הופיעה סידרה גדולה של בולים לכבוד 20 שנה לנחיתה על הירח וטיסתו הראשונה של גאגארין הסובייטי. בברה"מ הופיע בול מיוחד לציון שיתוף הפעולה הסובייטי-אמריקאי במיצר ברינג.

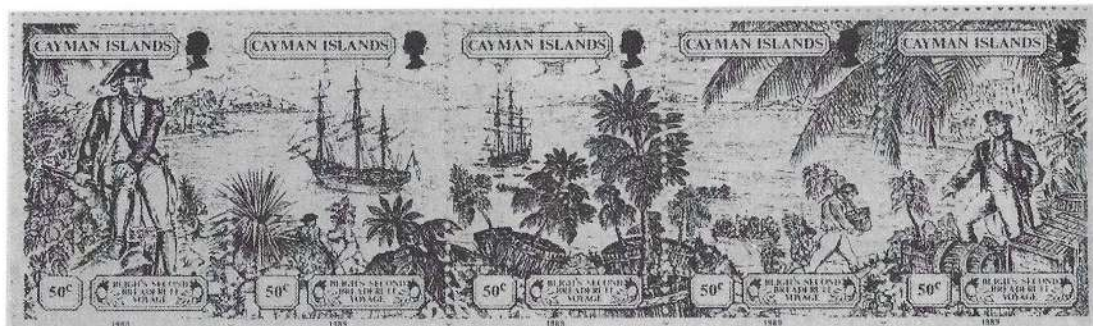

גנר אנדרס וקרב מונטה קסינו

הגנר הפולני שהתפרסם בהקשר לצבא אנדרס הוא ולדיסלב אנדרס הידוע מקרב הארמיה הפולנית השנייה במונטה קסינו. הוא ועוד שני גנרלים פולנים אחרים – סטניסלב מייציק וסטניסלב סוסבובסקי, הופיעו זה עתה בבולי דואר פולניים חדשים. שלושת הבולים מראים את דיוקנאות הגנרלים זיירות הקרבות שניהלו.

אנשי צבא במדים מסורתיים הופיעו בסט-הלנה וגיברלטר. באיי קיימן – כל ספור המרד על ה"באונטי".

במקום מסוים בגלייון ולא כפי שעשוי להתפרש מן הכתוב.

במאמר על בולי שובל שפורסם בחוברת מאי-יוני הוזכרו שני שובלים עם כיתוב שגוי בסידרת דואר עברי.

גם בהסבר שלנו הוחלף הכיתוב וצריך להיות: שני בולי דואר עברי הנ"ל עם שובל שגוי הם - 10 פרוטות - 4 שורות כיתוב ו- 15 פרוטות - 5 שורות כיתוב.

מעונינים בחליפין EXCHANGE WANTED

Ngr. Tadeusz Kliminski
34-410 Rabeka
ml. Stoneczna 14/11
POLAND

JERZY OWOZAREK
UL LUBANSKA 26/1
59-902 ZGORZELEC
POLAND

Shantell Forrest
P.o. Box 431
Cabri, Saskatchewan
Canada (Son OJO)

T. SAVELYEVA, 197089 LENINGRAD,
UL. L. TolSTOGO 6/8 U.S.S.R

ROBERT WAGNER
2523 Gillen Street
Rocine, Wisconsin 53403
U.S.A.

ADAM POPIEL
ul. ZAMIEJSKO — LUBANSKA 35
59-900 ZGORZELEC
POLAND / POLEN

JANUSZ BANAS
UL. ROSENBERGOW 1718
58-200 DZIERZONIOW
POLAND

Dipl. — Ing. Theodor Wisotzky
Sprallstraße 25 A
D-7000 Stuttgart 70
West Germany

SZCZEPANIAK Kazimiere
64-920 Pica
ul. Roosevelta 22 m 13
POLAND

mr. DRUGEON FRIDIEVC
44 Av. ds
Chadouueieb
F. 77178 st. Pulrus
(France)

CELSE VALENTIN CORTES
Casilla 84
ANTOFAGASTA —
CHILE

Johan Forsman
Vasavagen 45
64200 Narpes
FINLAND

LAURENT PICARO
437 LAFRANCE
Asbestos — (Quebec)
CANADA J1t 2L4

Busdhard Slwipps
Leninazsee 28
6 uben
DDR — 7560
Germany

JORGE AIRTON ARRUDA
RUA AMMADEO, ALBUQUERQUE 137
MASSAPE — CEARA
BRASIL

Arch. Lazar Lazarov
P.o. Box 5
5800 PLEVEN
BULGARIA

הכתבים למערכת

הביתן הישראלי

בכתב העת הבולאי "לה פילטלי פרנסז" מינואר 1989, פורסמה סקירה מקיפה על תערוכה בינלאומית בשנת 1937 ומוזכרים בין השאר תוויות דמויות בוליים, ביניהם אחת עם השם "ישראל".

בתווית מבנה של הביתן הישראלי וכתובת צרפתית Pavillon D'Israel כל היודע פרטים על תווית זו (ראה צילום) מתבקש להמציאם למערכת.

מבקשים פולנים...

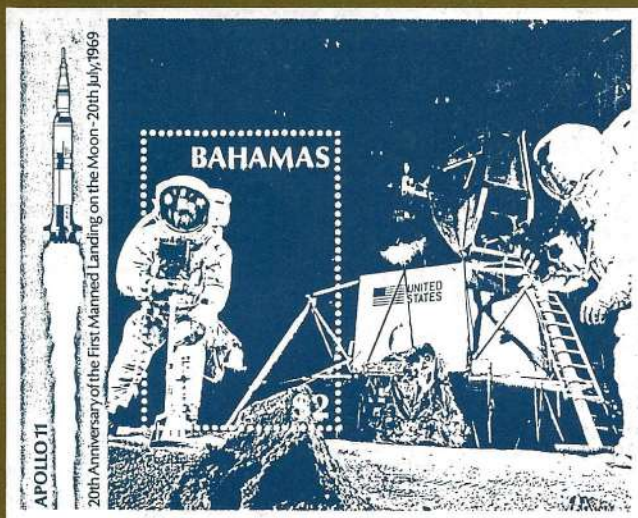
הפולניים מקיימים מבצע של איתור אספנים ממוצא פולני החיים במדינות אחרות, המעוניינים לקבל ספרות בולאית וחומר מהתאחדות הפולנית.

דמי ההרשמה לקבלת טופסי הרשמה הם 5 דולר ודמי חברות שנתיים הם 25 דולר. המעוניינים יפנו אל:

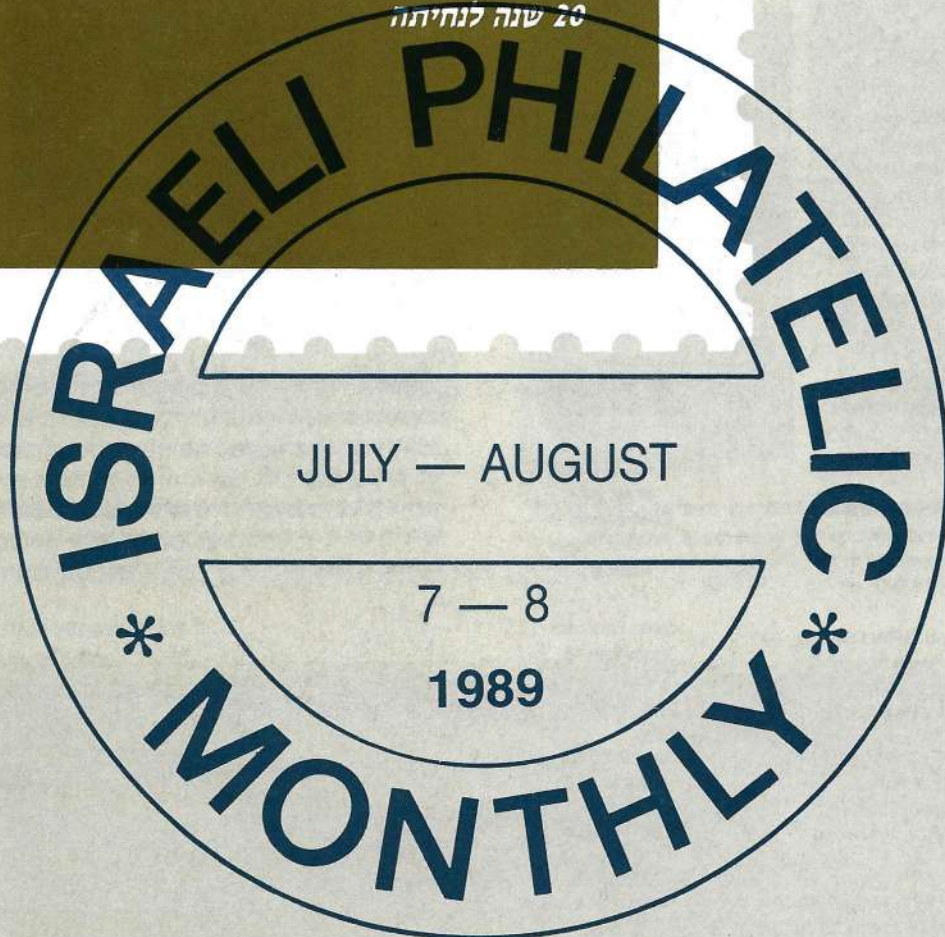
POLSKI ZWIAZEK FILATELISTOW
QO — 272 WARSZAWA
RYNEK ATAREGO MIASTA 14
POLAND

מכתבים

בחוברת מאי - יוני 1989 הופיע ספור "הרים" ו"אגמים" בבולי מנהלת העם. הובא לתשומת לבנו שההערכה שהוואריאציה של כתם לבן דמוי אגם מופיעה על כל בולי מנהלת העם של ירושלים, עשויה להטעות, שכן המדובר על בולי מנהלת העם מסוים,

מתוך בולי מבצע הנחיתה על הירח במלאות
20 שנה לנחיתה

הירחון הישראלי לבולאות